

Bibliografie

Zde jsou uvedeny navazující články z „Vědeckého biblického online lexikonu“ (www.wiblilex.de) a vybraná sekundární literatura k jednotlivým kapitolám knihy.

Staroorientální texty citované zkratkami

DJE = L. E. Pearce / C. Wunsch, *Documents of Judean Exiles and West Semites in Babylonia in the Collection of David Sofer*, 2014.

HAE = J. Renz / W. Röllig, *Handbuch der althebräischen Epigraphik*, 3 sv., ²2016.

HTAT = M. Weippert (spolupr. J. F. Quack, B. U. Schipper, S. J. Wimmer), *Historisches Textbuch zum Alten Testament*, 2010.

KAI = H. Donner / W. Röllig, *Kanaanäische und aramäische Inschriften*, 3 sv., ³1971—1976.

TUAT = O. Kaiser (vyd.), *Texte zur Umwelt des Alten Testaments*, 3 sv. + dopl., 1981—2001.

TUAT.NF = B. Janowski / G. Wilhelm / D. Schwemer (vyd.), *Texte zur Umwelt des Alten Testaments. Neue Folge*, 8 sv., 2004—2015.

Obecná pojednání

WiBiLex: Archäologie Palästinas (D. Vieweger); Jerusalem (K. Bieberstein).

Donner, H., *Geschichte des Volkes Israel und seiner Nachbarn in Grundzügen*, 2 sv., ⁴2008.

Frevel, C., *Geschichte Israels*, ²2018.

Keel, O., *Die Geschichte Jerusalems und die Entstehung des Monotheismus*, 2 sv., 2007.

- Kratz, R. G., *Historisches und biblisches Israel*, ²2017.
 Steiner, M. L. / Killebrew, A. E. (vyd.), *The Oxford Handbook of the Archaeology of the Levant. C. 8000—332 BCE*, 2014.

Úvod

- WiBiLex: Annalen (K. Weingart); Chronologie, archäologische (D. Jericke); Chronologie, biblische, AT (C. Berner); Deuteronomismus (T. Römer); Esra-Nehemia-Buch (T. Hieke); Geschichte / Geschichtsschreibung, AT (M. Witte); Land (J. C. de Vos); Maat (J. F. Quack); Ramses II. (C. Maderna-Sieben) Schlacht bei Qadesch (T. von der Way); Weltreiche (R. Liwak).

Gertz, J. Chr. (vyd.), *Grundinformation Altes Testament*, ⁶2019.

Levin, C., *Das Alte Testament*, ⁵2018.

Rüsen, J., *Zeit und Sinn. Strategien historischen Denkens*, 1990.

Schmid, K., *Literaturgeschichte des Alten Testaments*, ²2014.

I. Počátky a rané dějiny Izraele (1208—926/25 př. Kr.)

- WiBiLex: Abdi-Chepa (S. Lauberer); Abraham (T. Hieke); Amarnabriefe (M. Müller); Beth-Schean (K. Koenen); Eisenzeit I (U. Zwingenberger); Hebräer / Hapiru (D. Jericke); Izbet Şart'a (→ Eben Eser [E. Gass]); Mose (J. Chr. Gertz); Neues Reich (K. Jansen-Winkel); Philister (C. Ehrlich); Scheschonq / Schischak (K. Jansen-Winkel); Stamm / Stammesgesellschaft (C. Schäfer-Lichtenberger); Staat AT (W. Oswald); Tochter Pharaos (B. U. Schipper).

Dever, W., *Beyond the Texts. An Archaeological Portrait of Ancient Israel and Judah*, 2017.

Levy, T. E. / Schneider, T. / Propp, W. H. C. (vyd.), *Israel's Exodus in Transdisciplinary Perspective*, 2015.

Niemann, H. M., *Juda und Jerusalem, Ugarit-Forschungen 47* (2016), 148—190.

II. Izrael a Judsko do dobytí Samari

(926/25—722/20 př. Kr.)

- WiBiLex: Aram / Aramäer (H. Niehr); Assyrien / Assyrer (J. Renz); Dan (W. Zwickel); Eisenzeit II (D. Jericke); Geschur (F. Schücke-Jungblut); Inschrift von Tel Dan (J. Robker);

Mescha / Meschastele (T. Wagner); Moab / Moabiter (U. Hübner / K. Koenen); Omri (D. Jericke); Schlacht von Qarqar (T. Wagner).

Bagg, A. M., *Die Assyrer und das Westland*, 2011.

Faust, A., *The Neo-Assyrians in the South*, 2021.

Finkelstein, I., *Das vergessene Königreich*, 2017.

III. Judské království do dobytí Jeruzaléma (722/20–587/86 př. Kr.)

WiBiLex: Asarhaddon (A. Bagg); Chirbet el-Mšāš (D. Jericke); Edom/ Edomiter (J. Wöhrle); Elteke (K. Koenen); Gedalja (H.-J. Stipp); Hiskia (R. Heckl); Necho II. (A. Schütze); Jojachin (H.-J. Stipp); Jojakim (H.-J. Stipp); Josia (M. Pietsch); Ramat Rahel (M. Oeming); Zerstörung Jerusalems 587/86 (K. Koenen).

Čapek, F. / Lipschits, O. (vyd.), *The Last Century in the History of Judah*, 2019.

Grabbe, L. L. (vyd.), *Good Kings and Bad Kings*, 2005.

Schipper, B. U., *Israel und Ägypten in der Königszeit*, 1999.

IV. Babylónský exil a doba perská (587/86–333 př. Kr.)

WiBiLex: Babylonien (J. Renz); Exil / Exilszeit (T. Wagner); Diaspora AT (J. Kiefer); Elephantine (A. Rohrmoser); Garizim, Heiligtum (J. J. Böhm); Gemeinde (T. A. Rudnig); Kyrosedikt (B. Becking); Monotheismus AT (M. Bauks); Münze (U. Hübner); Provinz, persisch (J. Wiesehöfer); Reichsautorisation (A. M. Bortz); Rückwandererliste (S. Grätz); Samaritaner (M. Böhm); Tora AT (W. Oswald).

Albertz, R., *Die Exilszeit*, 2001.

Jacobs, B. / Rollinger, R. (vyd.), *A Companion to the Achaemenid Persian Empire*, 2021.

Lipschits, O. / Oeming, M. (vyd.), *Judah and the Judeans in the Persian Period*, 2006.

Lipschits, O. / Knoppers, G. N. / Albertz, R. (vyd.), *Judah and the Judeans in the Fourth Century B. C. E.*, 2007.

Wiesehöfer, J., *Das frühe Persien*, ⁶2021.

V. Doba helénistická (333–63 př. Kr.)

WiBiLex: Antiochus IV. Epiphanes (F. Ueberschaer); Aristeasbrief (M. Tilly); Hasidäer (D. Lambers-Petry); Hasmonäer (D. Lambers-Petry); Heliopolis (D. Raue); Hellenismus (M. Sigismund); Hermopolis (D. Kessler); Herodes (→ Antipas [C. Bötttrich]); Hohepriester (K. Backhaus); Jahwe (B. Becking); Makkabäer (D. Lambers-Petry); Onias / Oniaden (F. Ueberschaer); Qumran-Handschriften (A. Steudel); Seleukus / Seleukiden (F. Ueberschaer); Septuaginta AT (C. Ziegert / S. Kreuzer); Tobiaden (F. Ueberschaer).

Cohen, S. J. D., *The Beginnings of Jewishness*, 1999.

Kratz, R. G., *Qumran. Die Schriftrollen vom Toten Meer und die Entstehung des biblischen Judentums*, 2022.

Lipschits, O. / Honigman, S. / Nihan, C. (vyd.), *Times of Transition: Judea in the Early Hellenistic Period*, 2021.

Schäfer, P., *Geschichte der Juden in der Antike*, 2010.

České edice citované v textu

Jepsen, A., *Královská tažení ve starém Orientu. Od Sinuheta k Nabukadnezarovi*, Praha: Vyšehrad, 1997.

Segert, S. / Řehák, R. / Bažantová, Š. (vyd.), *Rukopisy od Mrtvého moře*, Praha: OIKOYMENTH, 2007.

Archeologická období

střední doba bronzová II

2000–1550 př. Kr.

pozdní doba bronzová I

1550–1400 př. Kr.

pozdní doba bronzová IIA

1400–1300 př. Kr.

pozdní doba bronzová IIB

1300–1150 př. Kr.

doba železná IA

1200–1140 př. Kr.

doba železná IB

1140–980 př. Kr.

doba železná IIA

980–840/30 př. Kr.

(doba železná IIA raná)

980–925 př. Kr.)

(doba železná IIA pozdní)

925–830 př. Kr.)

doba železná IIB

830–700 př. Kr.

doba železná IIC

700–587 př. Kr.